

Bieńkowski, Tadeusz

"Acta Comeniana : revue internationale des etudes comeniologiques" 6. Archiv pro bádání o životě a díle Jana Amosa Komenského" 30, Praha 1985 : [recenzja]

Rozprawy z Dziejów Oświaty 30, 234-235

1987

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

jak i przez historyków. Wydaje się, że czasy sporów na temat wartości pedagogicznego bądź czysto historycznego podejścia należą już do przeszłości. Nie oznacza to jednak, że historia wychowania stała się dyscypliną uniwersalną i jedholitą. I w tym zakresie stoi ona na rozdrożu. Rozluźniając swoje związki z naukami pedagogicznymi i poszukując przymierza z historią polityczną, socjologią i historią społeczną, nie stała się przez to w pełni samodzielną dyscypliną historyczną.

Die historische Pädagogik in Europa und den USA zawiera tylko informacje, często nawet suche sprawozdania, ale z nich właśnie wyłaniają się wnioski i

sposrożeń sformułowane w niniejszej recenzji. Szkoda, że redakcja nie miała jasnej koncepcji tego pożytecznego przecież wydawnictwa i nie zasugerowała jej wszystkim autorom. Mimo tego niedociągnięcia omawiana publikacja, pierwsza tego rodzaju w świecie, ma przecież sporą wartość. Daje informacje o organizacji badań, tematyce badawczej, a w niektórych wypadkach i o problematyce metodologicznej i warsztatowej. Wykazy bibliograficzne, chociaż sporządzone wedle różnych wzorów w różnych rozdziałach, podnoszą walory publikacji.

Józef Miąso

„ACTA COMENIANA. REVUE INTERNATIONALE DES ETUDES COMENIOLOGIQUES”, 6. ARCHIV PRO BĀDĀNI O ŽIVOTĚ A DĪLE JANA AMOSA KOMENSKĚHO, XXX. Academia nakladatelství Československé akademie věd, Praha 1985

Trzydziesty tom czasopisma komeniologicznego, ukazującego się od roku 1969 pod zmienionym tytułem „Acta Comeniana. Revue Internationale des Etudes Comeniologiques”, skłania nie tylko do okolicznościowej (jubileuszowej) refleksji, ale również bliższego zainteresowania polskich historyków oświaty tym czasopismem, zwłaszcza że rozszerza ono coraz bardziej problematykę o zagadnienia edukacji i kultury epoki, w której żył Komeński, i epok następných.

Pismo ongiś otwierało swe łamy przede wszystkim dla prac bibliograficznych, materiałowych i przyczynkowych dotyczących ściśle życia i twórczości Komeńskiego. Obecnie krąg tematyki znacznie się powiększył i obejmuje również studia filozoficzne, historyczne i literackie związane z samymi dziełami Komeńskiego i ich recepcją.

Zaslugi „Acta Comeniana” dla wiedzy o samym Komeńskim oraz ludziach i sprawach z nim związanych są bardzo duże. Ogłoszono tam setki prac najlepszych znawców przedmiotu z Czechosłowacji i innych krajów. Wystarczy spojrzeć na bibliografię komeniologiczną, aby zauważyć, jak znaczne miejsce zaj-

mowały tam właśnie „Acta Comeniana”. Z polskich badaczy twórczości Komeńskiego na tych łamach drukował trzy rozprawy w roku 1958 i 1959 Łukasz Kurdybacha. Dotyczyły one działalności szkoły Komeńskiego w Lesznie oraz stosunku Komeńskiego do współczesnych mu europejskich idei politycznych i kulturalnych.

Obecnie czasopismo należy do grupy periodyków wydawanych przez Czechosłowacką Akademię Nauk i reprezentuje zarówno pod względem merytorycznym, jak i edytorskim najwyższy poziom. Każdy tom obejmuje zazwyczaj około 250 stron i zawiera: dział rozpraw, materiałów, kronikę oraz recenzje. Językami druku są rosyjski, angielski, niemiecki i francuski. Dołączane są streszczenia w języku czeskim. Nakład niewielki: 600—700 egzemplarzy.

„Acta Comeniana” w swoich dziejach ukazywały się często nieregularnie i obecny XXX tom nie pokrywa się z trzydziestolecie istnienia czasopisma. Redakcja (red. naczelny prof. dr Milan Kopecký Dr Marta Bečková CSc.) stara się o utrzymanie ciągłości wydawania kolejnych tomów.

Omawiany tu tom XXX nie ma zewnętrznych znamion jubileuszu. Z takiej okazji czytelnicy zwykle spodziewają się zamieszczenia spisu zawartości wszystkich poprzednich tomów. Być może, Redakcja spis taki ogłosi kiedy indziej. Zawartość tomu pod względem problematyki jest jednak bardzo ciekawa. Tom grupuje prace trzech generacji współcześnie publikujących komeniologów i historyków kultury wieku XVII. Są tu prace dotyczące zarówno interpretacji dzieł Komeńskiego, jak i kontekstu politycznego i kulturalnego, w którym one powstawały. Jest to tematyka niezmier-

nie bogata, która może zainspirować każdego znawcę wieku XVII. Prace czechosłowackich komeniologów są z reguły zawsze bardzo dobrze udokumentowane źródłowo i bardzo często przynoszą wręcz rewelacyjne nowości.

Wertując z uwagą i uznaniem XXX tom zasłużonych dla komeniologii „Acta Comeniana”, oczekujemy na dalsze tomy równie bogate w konstatacje i materiały powiększające wiedzę o Komeńskim i jego epoce.

Tadeusz Bieńkowski